

ב"ה

פרשת נשא

ומראהו כמראה מלאך אלקים

הפטרה לפרשת נשא – שופטים יג, ו.

איך ימצא "רב הדומה למלאך" כשמעולם לא ראה מלאך

"כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא"¹ – (אומרת הגמרא²) אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו... (חס ושלום) אזי צריכה להיות ההנהגה להיפך!

אבל על זה מקשין העולם "קלאץ קשיא": איך אפשר לצוות לאדם "עשה לך רב", שהרב יהיה "דומה למלאך ה' צבאות", כאשר מעולם לא ראה מלאך? וממילא מה התועלת במינוי הרב, הרי לעולם ישאר ספק בלבו האם הרב שלו דומה למלאך ה' צבאות או לא, ולא יידע האם לקיים את הוראות הרב?

והמענה לזה מפורש ברמב"ם, וכנזכר לעיל שישנם ענינים שאין צורך להתייגע לחפש אחר הביאור שבהם, לאחר שכבר נפסקו להלכה ברמב"ם, ובפרט שהרמב"ם בעצמו קבע³ שלאחר לימוד חמשה חומשי תורה ולימוד ספריו אין צורך בשאר ספרים.

(כבוד קדושת אדמו"ר שליט"א חידך, ואמר:) ובכן, היכן מדבר הרמב"ם אודות "מלאך ה' צבאות", ובכלל – מהי השייכות של "מלאך ה' צבאות" בספר שהוא "הלכות הלכות"? אבל מכיון שיהודי צריך לבחור לעצמו רב שיהיה כמלאך – הרי הא גופא מוכיח שבספר "הלכות הלכות" כן צריך להיות מבואר מהו מלאך.

והיינו : הרמב"ם מבאר בספרו פרטי ההלכות בנוגע לשכר הנפש וכדי להסביר שהשכר הוא דוקא לנפש, בלא גוף, מבאר¹⁴ : "העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד בלא גוף, כמלאכי השרת".

ומקורו של הרמב"ם הוא – כמצויין במפרשים¹⁵ - בגמרא, במסכת ברכות¹⁶ (ובגמרא נאמרו פרטים נוספים שמאיזו סיבה שתהיה לא הובאו ברמב"ם). ושם מבואר מהו העולם הבא, ששם תהיה הנפש בלא גוף כמלאכי השרת : "אין בו לא אכילה ולא שתיה ... ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות כו'".

ועל פי זה מובן, שאם יש לאדם ספק האם הרב שבחר לעצמו הוא "דומה למלאך ה' צבאות" או לא, אינו צריך לעוף בשמים ולחפש מלאך (ומי יודע אם ימצא מלאך, וכשכבר ימצא מי יאמר לו אם הוא מלאכי השרת או להיפך – משדין יהודאין ...) – אלא התשובה לזה מפורשת בתורה-אור (התורה שאינה משאירה שום דבר לא ברור ומואר) – בהלכה פסוקה ברמב"ם.

כדי להיות דומה למלאכי השרת צריך להיות במעמד ומצב דנפש שאינה משוחדת מהגוף, היינו כמצב הנפש בעולם הבא – ללא קנאה ותחרות, מלחמה ושנאה וכו' – ככל הפרטים בגמרא.

ועדיין יכול היצר הרע לבוא בטענה ...הרי חכמינו זכרונם לברכה אמרו¹⁷ שתלמיד חכם צריך להיות "נוקם ונוטר כנחש", והיינו דדוקא מפני היותו תלמיד חכם, ולא משום שאינו דומה למלאכי השרת, צריך להיות "נוקם ונוטר" – היפך הנזכר לעיל שצריך להיות דומה למלאכים, ללא קנאה וכו' ? !
הנה גם על טענה זו יש מענה ברור ברמב"ם¹⁸, שהתלמיד- חכם צריך להיות "נוקם ונוטר כנחש" דוקא כ"שפָּנְהו או חרפו אדם בפרהסיה", אבל בסתר ובעניניו הפרטיים הרי אדרבה "שומעים חרפתם ואינם משיבים, ולא עוד אלא שמוחלים למחרף וסולחים לו".

ובכל זאת אפשר להמשיך ולטעון שאין זו הלכה ב"לשון צָחָה וברורה" ועדיין ישנו ספק בבחירת הרב המתאים – על כך בא פסק דין נוסף ברמב"ם, המיוסד על הגמרא במסכת יבמות¹⁹ והובא ברמב"ם שתי פעמים¹⁰⁰, פעם בנוגע לאומות העולם ופעם בנוגע לבני ישראל .

דהיינו : כמובן מעצמו, הנה לפני שמחפשים את הסימנים ל"רב" ו"תלמיד חכם" מוכרחים שיהיו הסימנים דבני ישראל, שהם הסימנים המפורשים בגמרא : "שלשה סימנים יש באומה זו הרחמנים והביישנים וגומלי חסדים". והיינו שסימנים אלו הם הסימנים דכלל ישראל, אלא שנוסף על זה ישנו "רב", שוחט מוהל וכו' עד לבעלי עסקים, ובכללות – "יששכר" ו"זבולון".

ולכן, כאשר מדובר בנוגע למעשה בפועל, "עשה לך רב", מובן שלכל לראש יש לבדוק אם ישנם שלשה סימנים אלו – בישנים רחמנים וגומלי חסדים. ומכיון שמדובר ב"סימן", מובן שאין זה דבר שאפשר להעלים ולהסתיר, שהרי אם הוא ביישן, גומל חסדים או רחמן בחזרי חזרים - אין זה "סימן", כמובן שסימן צריך להיות דבר הנראה לעין, שגם אחרים רואים שהוא ביישן, גומל חסדים ורחמן. ודוקא אם אלו הסימנים של הנהגתו בגלוי – אזי יכול להיות רב הדומה למלאך ה' צבאות וכל השייך לזה .

... ויש להוסיף שמהענין דאחרית הימים שבזה מדובר בסיום ספר הרמב"ם ישנו לימוד מהו רב אמיתי ובמה צריך להיות עיקר עיסוקו ורצונו – להיות "משיגים דעת בוראם קרוב לדעת המלאכים", שבזה יהיה עסק כל העולם לעתיד לבא, ובפרט ה"חכמים" שבישראל (כמבואר ברמב"ם, הן בהלכות תשובה^[1] והן בסיום ספרו).

ועד כדי כך, דלא זו בלבד שבזה יהיה עיקר "עסק" כל העולם, אלא באופן ד"ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", היינו שבזה נמצאת כל מציאותו, בדוגמת דג המכסה במי הים שאין מציאותו נראית כלל, מלבד מציאות המים.

קטע משיחת פורים, בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשמ"ז ח"ב ע' 632

^[1] מלאכי ב, ז.

^[2] מו"ק יז, א.

^[3] בהקדמתו לספר הי"ד.

^[4] הל' תשובה ה, ב.

^[5] כס"מ ולח"מ כאן. ועוד.

^[6] יז, א.

^[7] יומא כג, א.

^[8] הל' ת"ת בסופן.

^[9] יבמות עט, א.

^[10] הל' איסורי ביאה יט, יז. וראה גם שם יב, כד.

^[11] ט, ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה